І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь…
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 41. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го БЕРЕЗНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 4, 1958 No. 41. VOL. LXV.

АРМІЯ І ФЛЬОТА ПЛЯНУЮТЬ ВИПУЩЕННЯ НОВИХ САТЕЛІТІВ

Кокоа Біч, Флорида. — На протязі цього тижня армія має випустити другого сателіта „Експльорера II". Водночас із цим має відбутися випущення заплянованого фльотою сателіта „Венгард", що його досі не повелося випустити з огляду на різні технічні труднощі. Найголовнішим при спробі з „Венгардом" було б випробування трискладової ракети, що її збудовано спеціяльно для тієї цілі. В політичних колах думають, що якщо не поведеться ця й нова спроба з випущенням „Венгарда", то департамент оборони припинить всі дальші спроби з цим сателітом. Запитаний в цій справі секретар оборони МекЕлрой покищо заперечив таку можливість, заявляючи, що нічого подібного не передбачається. Якщо б спроба з „Венгардом" повелася, то командування летунства плянує вжити „венгардову" ракету для випущення її безпосередньо на місяць. — Взагалі березень має бути вирішальний у здійсненні урядових намагань вдержати престиж З'єдинених Держав Америки, як найбільшої мілітарної потуги, що є особливо важливим під сучасну пору у зв'язку з заплянованою конференцією „на вершинах". На протязі місяця березня мали б бути закінчені також праці над програмою переорганізації державного департаменту й окремих мілітарних проводів, започаткованої на пропозицію през. Айзенгавера. Для успішного здійснення поставлених у мілітарній ділянці завдань уряд вимагатиме від Конгресу дальших додаткових асигнувань, що разом із ухваленими в лютому 1,300,000,000 долярами, мали б досягнути суми трьох більйонів долярів. Вимагані гроші мали б бути використані, між іншим на випущення ракети на місяць, що його плянує командування летунства, як теж на конструкцію нових далекосяжних літаків для летунства і для фльоти. В загальному всі ці заходи спрямовані на те, щоб з одного боку допомогти справі вдержання світового миру і з другого боку протидіяти совєтській конкуренції у ракетній і сателітній ділянках.

Президент видужав цілком із легкого паралічу

Вашингтон. — 28-го лютого президент Айзенгавер відійшов був до шпиталю „Волтера Ріда", де три спеціялісти зробили провірку його здоров'я після недуги легкого паралічу в листопаді минулого року й ствердили, що Президент вповні видужав із цієї недуги. Також і сам Президент заявив, що почувається „дуже добре". Ці лікарі-неврологи — це професор Джорджтавнського університету д-р Френсіс Фостер, шеф неврологічного відділу в цьому шпиталі — підполковник Рой Е. Клосен і професор Колумбійського університету д-р Ганстон М. Мерріт. Ці лікарі спеціялісти після наради з особистим лікарем Президента генерал-майором Говардом МекСнайдером та з трьома провідними лікарями в армійському шпиталі „Волтера Ріда" видали комунікат про стан здоров'я Президента, в якому стверджується: „Президент вповні видужав із меншої перешкоди в мові, на яку він був захворів 25-го листопада 1957-го року. Висліди цієї перевірки свідчать про нормальний стан здоров'я, бо немає жадного сліду про якенебудь пошкодження центральної нервової системи." Президент залишив шпиталь по полудні в суботу 1-го березня і в Білому Домі конферував із державним секретарем Дж. Фостером Доллесом. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті заніс був Президентові до шпиталю копію совєтської ноти в справі конференції на вершинах. В п'ятницю 28-го лютого армійський дентист полковник Роберт Б. Шіра вирвав Президентові зуб, який кілька днів тому надщербився.

Вернулася загублена бруклинська наречена

Бруклин, Н. Й. — Після 8-ох днів вернулася до Бруклина 29-річна Ірина Арседі, яка зникла була 22-го лютого на кілька годин перед тим, як мала брати шлюб із 31-річним Джозефом Пінто. Вона заявила: „Я зникла була з особистих причин. Я боялася йти до матері. Я була переденервована багатьома справами. Дуже жалую, що спричинила стільки клопоту". Вона заявила, що її вінчання відбудеться пізніше. Мати, брат і наречений щиро її привітали і втішилися її поворотом. Вона в суботу 22-го лютого поїхала на автобусову стацію і купила квиток до Лос Анджелесу, Каліфорнія. Там просиділа до 10:30 ввечорі, коли поліція шукала за нею по Брукліні, бо вона мала взяти шлюб 5 годин вчасніше. До Лос Анджелесу прибула 26-го лютого і прочитала в газеті свою історію та негайно всіла до автобусу і почала поворотну подорож до Бруклина, куди прибула в неділю 2 березня.

Б. Максимович започаткував абонаментові концерти УМІ в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої суботи, 1-го березня, відомий український піяніст Борис Максимович започаткував абонаментові концерти Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, виступивши з концертом в залі Джуньйор Гай Скул. Концерт включав твори Д. Скарлатті, Л. Ван Бетговена, Р. Шумана, Фр. Шопена і Фр. Ліста. Публіка у поважній частині заповнила залю.

КОЖНИЙ ЧЕТВЕРТИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЖИВЕ СЬОГОДНІ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ — ТВЕРДИТЬ ПРОФ. Д-Р В. КУБІЙОВИЧ

Ню Йорк. — Кожний четвертий українець жив у 1957 році поза межами України — твердив проф. д-р Володимир Кубійович, генеральний секретар Наукового Товариства ім. Шевченка та відомий український вчений „у своїй доповіді про „Українську діяспору, її в її історичному розвитку", виголошеній на пленарній конференції Української Вільної Академії Наук у ЗДА минулої суботи, 1-го березня, в залі Українського Інституту Америки. Користуючись точними статистичними даними, де це було можливо, або найправдоподібнішими припущеннями, де таких статистичних даних немає, доповідач в одногодинній доповіді з'ясував українську діяспору, як один з найтрагічніших наслідків довгого українського лихоліття. Більша частина цієї української діяспори припадає на поза-українські простори самого Совєтського Союзу. Стан української еміграції в поодиноких країнах вільного світу проф. Кубійович оцінює на 1,880,000 осіб, причому на поодинокі країни припадає: ЗДА — один мільйон, Канада — 450,000, Аргентина — 120,000, Бразилія — 120,000, Франція — 50,000, Англія — 25.000, Австралія і Нова Зеляндія — 25,000, Бельгія — 3,000, Парагвай — 7,000, Уругвай — 5,000, Венесуеля — 2,000, інші країни, без Німеччини і Австрії, — 3,000. Конференцію відкрив, вітаючи гостя-доповідача, голова УВАН проф. Встухів. Приявні, між якими був президент УНР в екзилі д-р Ст. Витвицький і ряд видатних діячів переважно з наукового світу заповнили залю репрезентативного будинку Інституту. Проф. Вол. Кубійович вказував у своїй доповіді також на труднощі будь-якої української праці з уваги на брак відповідного наукового інституту, де можна студіювати поодинокі наукові проблеми, збираючи необхідні для цього матеріяли. Перебуваючи в цій країні на тимчасових відвідинах, проф. Кубійович відвідав цілий ряд українських громад у цій країні та в Канаді, мобілізуючи громадську опінію та фонди для монументального видання Енциклопедії Українознавства, якої перша частина, загальна частина уже появилася, а друга, гаслова частина, тепер саме появляється окремими зошитами. Для завершення того великого діла потрібно бодай 60,000 долярів, з чого під час своїх відвідин на американському континенті проф. Кубійовичеві пощастило забезпечити заледве одну третю частину. Проф. Кубійович, який 26-го березня від'їжджає назад до Сарселю у Франції, де він живе і працює, переконаний, що українська діяспора, про яку він говорить не тільки з найбільшим знанням, але й сантиментом, допоможе йому завершити це монументальне видання. Свої надії він покладає в першу чергу на найбільшу не тільки числом, але й найкраще загосподаровану і устабілізовану українську спільноту в ЗДА і Канаді.

НЕМАЄ НАВІТЬ ТІНІ ЗАГРОЗИ СОВЄТОФІЛЬСТВА СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Ню Йорк. — Серед української еміграції у вільному світі немає навіть найменшої тіні загрози для будь-якого совєтофільства. — До такого однодушного висновку прийшли всі дискутанти над доповіддю ред. Івана Кедрина Рудницького на тему: „Коливання української політичної думки", виголошеною ним на форумі Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України в залі УНДому минулої суботи, 1-го березня. Доповідач ставив тезу, що деякі українські журналісти і публіцисти, обговорюючи та насвітлюючи такі події, як згадана „відлига" в совєтському режимі після смерти Сталіна, вартість членства УССР в ОН для українського визвольного руху та загальну міжнародню ситуацію, рекомендують орієнтуватись на „реалітети" в Україні, що й могло б довести до „модерного зміновіхівства" або своєрідного „нео-радянофільства". Дискутанти з-поміж симпатиків усіх українських політичних середовищ завзято оспорювали цю тезу, доказуючи аргументами, що того роду твердження не мають жадних підстав. В результаті дискутанти і доповідач погодились, що в українській пресі останніх часів справді могли бути деякі незручні вислови, які могли б дозволяти на „подвійну інтерпретацію", але немає нічого дальшого від думок і настроїв української еміграції, як погодження з існуючим окупаційним станом на Україні. Навпаки, є тільки шукання завжди нових і успішних засобів боротьби проти того стану та за визволення українського народу і встановлення самостійної, соборної і суверенної Української Держави на базі проголошеного 40 років тому Четвертого Універсалу і Акту Соборности. Доповідь, не зважаючи на ряд інших імпрез у тому самому часі, зібрала велику кількість слухачів, між ними чільних діячів з різних суспільних і політичних середовищ. Головував інж. Логуш.

Відбулися збори делегатів членів Об'єднаного Комітету Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу дня 1 березня ц. р. відбулися квартальні збори делегатів українських організацій — членів Об'єднаного Комітету Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку. На зборах обговорено і вирішено ряд важливих справ. м. ін. збори одноголосно одобрили діяльність управи Комітету у зв'язку із влаштуванням Свята Державности, як теж схвалили пророблені управою заходи для відзначення Шевченкових Роковин у дні 9 березня ц. р. З метою підтримання акції допомоги на видання Енциклопедії Українознавства Збори Комітету вирішили влаштувати дня 16 березня ц. р. громадянську зустріч з вечерою для вшанування головного редактора й організатора видання Енциклопедії Українознавства проф. Володимира Кубійовича. В зустрічі мали б взяти участь представники діючих на терені ньюйоркської метрополії організацій та установ, як теж чільні громадяни з наукового і суспільного сектору нашого життя.

Челіст Г. Бемко дав концерт в Тавн Голл

Ню Йорк. — Відомий вже широкій публіці молодий американсько-український челіст Григорій Бемко, після свого турне по Европі минулого року, дав минулої п'ятниці, 28-го лютого, свій черговий концерт в репрезентативній Тавн Голл. Програма концерту включала, крім творів Гайдна, Бетговена, Шумана, Чайковського, Дворжака і Фавра, також „Українську фантазію" Кужелі. Виступ Гр. Бемка викликав признання рецензентів місцевих американських газет, включно з „Ню Йорк Таймсом".

Папа Пій XII скінчив 82 роки життя

Рим. — Папа Пій XII увійшов в минулу неділю 2 березня ц. р. у свій 83-ій рік життя. В саме полудне він з'явився у вікні Ватиканського палацу й поблагословив кількатисячну масу, що зібралася на Ватиканській площі перед собором св. Петра. 12 березня буде відправлена Понтифікальна Служба Божа з нагоди 19-річчя перебування Пія XII на Апостольському Престолі. З цієї нагоди наспіли до Ватикану тисячі листів і депеш з усього світу. Міжнародна преса підкреслює не тільки теперішній задовільний стан здоров'я Святішого Отця і його живий ум та безперервну активність, але особливо його індивідуальність на історичну міру та великий духовий вплив в цілому сучасному світі. Якраз у цих днях Ватикан стурбований — пишуть часописи — „антирелігійними проявами в Італії. Особливо прикрий факт засудження католицького єпископа Пієтра Фйорделлі в місті Прато недалеко Фльоренції у судовому процесі зі скарги одного комуніста, який подав єпископа до суду за зневажання його. Єпископ натаврував був того комуніста за те, що він відмовився взяти церковний шлюб і взяв тільки шлюб цивільний. Він назвав те подружжя „публічними грішниками" й аморальними особами. Суд засудив єпископа на невеличку грошову кару з припиненням її заплати на 5 років та звільнив від вини духовника, який оприлюднив в своїй газеті ту проповідь єпископа, вже навіть ця невисока кара була першим за довгі часи випадком в Італії, що в світському державному суді засуджено єпископа Католицької Церкви.

Папа Пій XII

ЄМЕН І З'ЄДИНЕНА АРАБСЬКА РЕСПУБЛІКА ПРОГОЛОСИЛИ ФЕДЕРАЦІЮ

ЗРОСТАЄ ВОРОЖНЕЧА МІЖ ДВОМА АРАБСЬКИМИ БЛЬОКАМИ

Дамаск. — Під час перебування президента З'єдиненої Арабської Республіки Гамаля Абдель Нассера в столиці Сирії Дамаску проголошено в неділю 2 березня ц. р. федерацію між цією державою та Єменом. Поруч із Нассером стояв на публічній маніфестації наступник престолу Єменю, князь Саїф аль-Іслям Мохамед аль-Бадр, син теперішнього володаря Єменю, Імама Ахмеда. Ємен не з'єднився з Арабською Республікою, як це зробила Сирія, вирікшися власної суверенности, а залишається самостійною державою із власним монархом, тільки у федеративному зв'язку з Арабською Республікою. Практика викаже реальну вартість такої федерації для заінтересованих держав. Президент Нассер використав цю нагоду знову для гострого заатакування Арабської Федерації — злуки Йорданії і Іраку. Він заявив просто, що „імперіялісти і сіоністи" були затривожені постанням З'єдиненої Арабської Республіки і мерщій покликали до життя „штучну" Арабську Федерацію, діючи за приказами з Лондону і Парижу. Нассер в останньому тижні кількакратно гостро атакував Арабську Федерацію Іраку й Йорданії, називаючи за іменем прем'єрів обох цих країн і ще деяких інших найповажніших діячів Іраку і Йорданії та закидаючи їм, що вони є „знаряддям імперіялізму". Чужинецькі дипломати на Середньому Сході дошукуються спеціяльної причини цього останнього протизахідного звороту Нассера. Коли тільки створено Арабську Федерацію з Іраку і Йорданії 14 лютого Нассер післав гратуляційну депешу королеві Іраку Фейсалеві, але в тій депеші знову представляє Єгипет, як чемпіона арабської єдности. Король Фейсал подякував, зазначивши, що першими піонерами у проповідуванні арабської єдности були Ірак та його династія Гошемітів. Радіостанція з Каїро повідомила про ворожі до теперішнього уряду в Іраку демонстрації, — Ірак негайно назвав цю вістку брехнею. Король Гуссейн з свого боку перестеріг нарід перед „брехнями, інтригами і підривною роботою", що звернені не для єдности, а проти єдности арабів. Зростаюча ворожнеча між цими двома арабськими бльоками погрожує новим заколотом на Середньому Сході.

У ВАШИНГТОНІ РОЗГЛЯДАЮТЬ НОВУ ПРОПОЗИЦІЮ МОСКВИ

СОВЄТИ ПОГОДИЛИСЬ НА КОНФЕРЕНЦІЮ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Вашингтон. — В понеділок 3-го ц. м. мала відбутися розмова президента Айзенгавера з совєтським амбасадором Михайлом Меншиковим з участю державного секретаря Дж. Ф. Доллеса задля ближчого з'ясування останньої совєтської ноти з минулої п'ятниці. — У дипломатичній ноті, що її в минулу п'ятницю 28 лютого передано в Москві амбасадорам всіх 15-х держав НАТО, 8-х держав так званого Варшавського пакту і ще кількох невтральних країн, Совєтський Союз запропонував, щоб не далі, як до кінця квітня скликати конференцію міністрів закордонних справ задля підготови нової конференції „на вершинах". Тексту ноти до цього часу (понеділка 3-го березня) ще не оприлюднено, але за часописними інформаціями Совєти запропонували, щоб в отакій конференції на міністерському рівні взяли участь міністри закордонних справ всіх згаданих держав, себто разом кругло 30 міністрів. Однак ця вимога ніби не є ультимативна і Совєти не дуже будуть наполягати, щоб скликувати аж такі численні збори, що стали би наче якоюсь суперницькою конференцією до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Газетні коментатори не беруть теж занадто поважно застереження, що конференція міністрів закордонних справ має устійнити тільки час і місце конференції „на вершинах" та порядок денний справ, що їх розглядали б голови урядів, учасники такої нової конференції „на вершинах". Часописи зазначують, що це неможлива річ, щоб при устійнюванні денного порядку спірних справ не говорено водночас про можливості їхньої компромісової розв'язки. У совєтській ноті буцім-то знову говориться тільки про тих 9 справ, що про них згадував Булганін в своїй останній ноті до президента Айзенгавера, де він проминув мовчанкою всі справи, рекомендовані Президентом, з „виїнятком одної справи — контрольної інспекції, що виключала б неподіваний атаку. Відгуки совєтської ноти в західних столицях, включно з Вашингтоном, ніби прихильні. Ця совєтська нота є відворотом від первісної совєтської позиції, щоб конференцію „на вершинах" скликувати без усякої попередньої підготови. Гадають, що теперішнє совєтське застереження щодо того, щоб міністри закордонних справ не дискутували ніяких справ мериторично, це тільки маневр для „ратування облички", але що насправді Совєти ніби маніфестують своє дійсне бажання дійти до „якогось" порозуміння. Західні держави, зокрема ЗДА стоять далі на становищі, що нема чого скликувати конференції „на вершинах", якщо нема гарантії, що вона скінчиться будь-яким позитивним вислідом. Доллес конферував уже з Президентом про совєтську ноту з мин. п'ятниці. Совєтський амбасадор Меншиков на 8-х сторінках відповів на запити пресової агенції „Юнайтед Пресс", поручаючи м. і. підписання американсько-совєтського „пакту приязни і співпраці".

У Греції криза уряду

Атени. — Грецький прем'єр Константин Караманліс, який був головою уряду понад 2 роки, зголосив на руки короля Павла свою димісію. Безпосередньою причиною цього кроку був вихід з його партії Національно-радикальна Унія 15-х послів, внаслідок чого він втратив парляментарну більшість. Ця урядова партія мала 164 послів. Наступною щодо чисельної сили партією є Ліберальна, яка має в 300-членному парляменті 67 послів. Хоча Караманліс міг був змонтувати собі більшість при допомозі менших партій, проте він не захотів цього і запропонував королеві розв'язання парляменту та розписання нових виборів. Спір внутрі партії Караманліса настав з приводу нового виборчого закону. Два міністри виступили з уряду на знак протесту, що Караманліс зголосив до парляменту новий законопроєкт без попередньої консультації з ними. Король поручив нарадитися з керівниками різних політичних партій над виходом із цієї урядової кризи.

300 осіб згинуло у великій катастрофі в Туреччині

Анкара. — На вузькій затоці Ізміту в східній частині моря Мармара, що розділює европейську й азійську частини Туреччини, сталася в суботу 1 березня ц. р. велика катастрофа, яка потягла за собою смерть коло 300 турків, здебільша молодих студентів і учнів. Вони їхали поромом „Ускудар" з Ізміту, де є різні школи, до морської бази Гольвук по протилежному боці затоки. Раптова висока хвиля перевернула пором, який протягом хвилини затонув. Наочними свідками катастрофи було багато осіб на березі. Врятувалося тільки 39 осіб. Тому, що нема листи подорожніх, які їдуть такими поромами, докладне число жертв та їхні призвища покищо не відомі. Пором „Ускудар", який протягом 30 років виконував службу на тому самому шляху, міг вміщати 600 осіб, однак у тому часі не був цілий заповнений. На вістку про катастрофу — в цілій Туреччині настала спонтанна жалоба.

В АМЕРИЦІ

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що ЗДА цього року не братимуть участи в виставці, яку влаштовується в Москві, хоча минулого року на цю ціль конгрес ухвалив був $2,200,000. Ці гроші передано на виставку, яка відбудеться цього року в Брюсселі (Бельгія).

● **До Вашингтону, Д. К.,** прилетіли сотки вільшанок і „замешкали" довкола пам'ятника Лінкольна. Вашингтонці вважають це знаком близької весни.

● **Один мешканець Голлівуду (Каліфорнія)** цілі місяці не міг спати, бо в його сусідстві ночами не вгавало гавкала собака. Він взяв на цікаву думку: записав гавкання собаки на тейп-рекордер і по тім відтворив цю малоприємну музику, коли собака кінчала „програму". Це помогло!

● **Віце-президент Річард М. Ніксон** у своїй промові на Крайовій Конгрегації Християн і Жидів сказав, що уряд, поборюючи господарську затримку, зважає на те, щоб не спричинити тому інфляції, яка є нещастям для людей, що живуть із пенсії та ощадностей.

● **В домі Іннесенції Торрес** на 111-ій вул. в Ню Йорку під час весільної гостини, скрополовані деревним спиртом (метилового алкоголю), 13 осіб, між ними й сама господиня, отруїлись і померли в шпиталі. Це нужда для тих, які „на чорно" купують не дозволені законом дешеві спиртові вироби.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Генеральним вікарієм Апостольського Екзархата для українців-католиків в Англії** назначений Впр. о. Павло Малюга ЧНІ, який нещодавно прибув туди з Канади. Отець П. Малюга народився в Галберт у Манітобі в 1924 році. Був професором у Малій Семінарії в Роблині і парохом у Йорктоні.

● **Голова ВО М. Лівицький** виступить в суботу дня 8-го березня ц. р., у Буффало з доповіддю на тему: „Сучасне міжнародне становище й українська визвольна акція". Доповідь відбудеться в одній із заль Українського Народного Дому при Блек-Рак. Після доповіді організатори доповіді влаштовують прийняття для гостей та представників місцевих громадських організацій.

● **Українська Вільна Громада** в ЗДА приготовляє до друку спомини д-ра Івана Макуха, колишнього міністра ЗУНР, колишнього сенатора до варшавського сенату від Української Соціялістично - Радикальної партії, адвоката в Товмачі. Книжка має мати понад 500 стор. друку.

● **Микола Лебідь, генеральний секретар ЗП УГВР,** виголосить дня 9-го березня у залі УНО в Едмонтоні доповідь про „Внутрішнє й зовнішнє політичне положення української визвольної справи". З Едмонтону М. Лебідь поїде до Вінніпегу, де матиме доповідь 16 березня ц. р.

● **Членом королівської комісії** для розподілу природного газу на території Вінніпегу (Манітоба, Канада) призначено — за номінацією прем'єра Кембелла — посадника Вінніпегу Степана Джюбу. Комісію очолює Джан Дж. Дойч, предсідник департаменту економії і політичних наук в Університеті Британської Колюмбії.

● **Голова АБН Яр. Стецько** перебував наприкінці січня ц. р. в Англії, де відвідав хворого Джана Ф. Стюарта, голову британського товариства приятелів поневолених Москвою народів. Під час своїх відвідин Яр. Стецько поглибив контакти з антикомуністичними колами у Великій Британії.

● **Відкриття виставки творів відомої української малярки Олени Кульчицької** відбулося у Львові дня 6 лютого ц. р. в залях музею українського мистецтва. Виставка охоплювала понад 200 праць. М. ін. були виставлені вперше її ілюстрації до „Слова о Полку Ігоревім".

● **До української „Нешел Темпл"** у Дітройті (при 4655 Мартин) вламалися у вівторок 4-го лютого ц. р. злодії і вкрали із каси 876 дол. готівкою і понад 200 долярів чеками. Разом із грішми вкрадено теж і 38-каліброву пістолю.

У СВІТІ

● **П'ятьох членів московської** міської ради заслано до північного концтабору на 10 років за те, що протягом довгих років брали високі хабарі за приділювання помешкань. За 40 років свого володіння большевики встигли „розбудувати важкий промисел і випустити „спутників", але все ще по 5 родин мешкають в одному помешканні з одною кухнею та ванною (або й без неї).

● **З Південної Кореї** випущено другу партію затриманих на корейських водах 200 японських рибалок. Японці в свою чергу звільнили корейських рибалок. Атмосфера між цими двома країнами, напружена від часу японської окупації Кореї, деякою мірою покращала.

● **Румунський і югославський уряди** підписали умову про плавбу Дунаєм. Між іншим, вони погодились спільним зусиллям поширити русла Дунаю біля т. зв. Залізної Брами і збудувати греблю, яка дасть водну енергію для великої електрівні і створить штучне озеро поверхнею 23 кв. миль, з наводненням 17-ох місцевостей. Праця над цим проєктом забере 12 років.

● **Комуно - польський уряд** заповів звільнення з праці у важкому промислі, головно в сталеварнях і машинових фабриках приблизно 200,000 робітників. Уряд мотивує конечність такої редукції перестаріленням цих фабрик на комерційну базу, бо тепер усі вони дефіцитові, обтяжені заведенням коштами продукції. Хоч польські комуністи говорять про переміщення робітників до інших галузей промислу та хліборобства, зокрема про переселення їх на „відзискані землі", проте всі знають, що внаслідок цієї реформи зросте безробіття, якого офіційно „нема".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕВОЛЮЦІЯ В ОБОРОННОМУ ПЛЯНУВАННІ

Протягом перших п'ятьох років після останньої світової війни західні великодержави, спеціяльно ж Америка, використовували її досвід для вдосконалювання різних родів зброї, уживаної під час тієї війни. Корейський воєнний фронт був, так би мовити, дослідною стацією для практичного випробування головно турбомоторових та ракетних літаків і нових типів стрільної зброї, подібно, як еспанська громадянська війна була „дослідним полем" для танків, використовуваних потім німцями у великій війні. Як згодом виявилось, ЗДА спершу не прив'язували особливого значення до ракетної зброї, що її початкові зразки — „V1" і „V2" випродукували німці в кампанії проти Англії. Совєти випередили Америку своїми ракетними дослідами на п'ять років. Проте, випущені ними два „спутніки" так заалярмували світ, що переведено негайну ревізію всього стратегічного плянування НАТО, пристосованого до нової воєнної технології. Правда, все ще панує переконання, що третя світова війна стоятиме під знаком атомово-водневої зброї. Вона така страшна, що практично ніде її ще не стосовано, поза двома бомбами, скиненими літом 1945 р. на Японію, — ні в якій з „малих воєн", які відбувались у широкому світі після 1945 року. Але цю зброю безперервно вдосконалюється, і вже навіть введено її також в артилерію, як атомові гарматні стрільна. Поява „спутніків" значно відвернула увагу військовиків від літака й гармати, як засобу перенощення атомового матеріялу на ворожий терен — у сторону ракети, як своєрідної гільзи для атомового стрільна.

В американських фахових журналах одверто пишеться про радикальне переставлення військових оборонних плянів на нові рейки. Говориться вже навіть про нову добу „сферичної стратегії". През. Айзенгавер двократно в листах до Булганіна пропонував договоритись про виключення позасферичного обширу, як терену, що його можна використовувати для воєнних цілей, перестерігаючи, що надзвичайно швидкий поступ технології може незабаром так само ускладнити контролю позасферичного обширу, як протягом останнього 12-річчя ускладнилась справа контролі над атомовою енергією на службі збройних сил. Під штудерною назвою Дослідної Агенції для Розвинених Проєктів має постати окремий рід збройних сил, поруч із теперішньою суходільною армією, морською фльотою і летунством. Це має бути „сферична військова служба", чи „сферичне військо", що охоплюватиме всю нову сферичну програму і її реалізуватиме, — проєкт, який існує ще в загальних зарисах і який ще не зовсім, твердять коментатори, ясний навіть для фахівців. Покищо відомо тільки, що ця „сферична програма" охоплює так звані військові сателіти Землі й охорону проти далекосяжних ракет, з гарячковими дослідами над протиракетними ракетами.

Революцію у новому військово-оборонному плянуванні Америки характеризують деякі цифри. До $39,800,000,000, передбачених у новому бюджеті на оборонні цілі, прийшли ще $500,000,000 додатково до бюджету, який кінчається з днем 30 червня ц. р. Додавши видатки, заплановані окремо на розвиток атомової енергії для військових цілей, на поміч закордонові спеціяльно в скріпленні збройної сили союзників і на інші подібні цілі, оборонний бюджет ЗДА зросте до астрономічної цифри $47,600,000,000. З того коло $13,700,000,000 мають піти на досліди, розвиток і продукцію таких родів зброї, про які три роки тому нікому й не снилось.

У зв'язку з цим Президент із секретарем оборони Нілом МекЕлроєм, об'єднаними шефами штабів збройних сил та штабом військових дорадників, використавши рекомендації т. зв. двох Рапортів — Гейтера і Рокфеллера, виготовив радикально змінений курс оборони ЗДА. Над ним дебатують тепер за закритими дверми дві конґресові комісії: Підготовча Комісія Сенату під головуванням голови сенатської більшости сен. Линдона Джансона і Військова Комісія Палати Репрезентантів під головуванням конґресмена Карла Винсона. Які складні ці реформи, вказує такий цікавий, на перший погляд взаємосуперечний, факт, що, побільшивши фонди летунства на 2% до суми $18,740,000,000, одночасно рішено зменшити кількість його „крил" з 130 до 105, із 20,600 літаків до 19,142. Але зате рішено створити 4 нові летунські з'єднання керованих ракет. Рішено зменшити на 7% число вояків наземного війська і зредукувати цілком 1 дивізію (до 14 дивізій), зате створити нових 11 ракетних куренів, до висоти 73 куренів. У морській фльоті припиняється будову великих літаконосців у користь збільшення підводної фльоти й оборони проти підводних човнів. Це революційні зміни, що їх значення і засяг пояснить тільки — майбутність.

АМЕРИКАНСЬКА ЕКОНОМІКА Й ЕВРОПА

Економіка цілого світу творить один організм, і тому економіка кожної країни залежить від господарського становища інших країн. Цю взаємозалежність світової економіки перетинає тепер на дві частини та політична лінія, яка відділює держави вільного світу від держав, що опинилися поза залізною чи бамбуковою заслонами. Але навіть і між тими двома великими комплексами держав, які герметично замкнені, якщо йде про політичну ідеологію, відбувається незначна торгівля, бо деякі комерсанти ставлять господарські вимоги понад „ідеологічну чистоту" політиків.

Після першої світової війни европейські держави переживали одна за одною господарські кризи і таке знецінювання валюти, що господині, купуючи харчі, мусіли рахувати на мільйони і навіть мільярди. Економічна криза захопила була і ЗДА в 1929-му році, хоч вартість доляра залишилась високою, і люди терпіли тому, що не мали грошей, а не тому, що мали їх забагато, як це було в Німеччині, Польщі і Франції, не кажучи вже про країни, що попали під владу Москви на початку 20-их років.

Тепер у ЗДА багато пишуть і говорять про господарську затримку і подають різні ліки на її ліквідацію. Республіканці твердять, що економіка країни вже в місяці березні ц. р. почне поліпшуватися, але демократи дивляться на господарство ЗДА більш песимістично. Об'єктивні економісти мусять признати, що в 1957-му році дійсної економічної кризи в ЗДА не було, і що та затримка, яка має місце, може скінчитися уже в найближчому часі. Що так воно в дійсності було, свідчить і те, що досі знижка в американській економіці не мала майже жадного впливу на економіку европейських країн.

Економісти вільних европейських держав пильно слідкують за економічним життям у ЗДА, бо вони знають, що „коли американська економіка лише пчихає, то европейські економіки вже хворіють на запалення легенів". Америка — це такий величезний торговельний ринок, що навіть найменша зміна в ньому мусить мати відгук в інших державах світу.

Зміни в американській економіці у першу чергу відчувають такі держави як Велика Британія й Західня Німеччина, економіка яких залежить від експорту. Американська економічна знижка в 1953 році не позначилась на господарстві европейських держав, бо ті держави переживали тоді економічну звишку. Тепер її там немає, проте Англія не відчула минулорічної господарської затримки в ЗДА, тому, що англійський експорт в тому році збільшився на 7.5 відсотка в порівнянні з 1956 роком. Правда, в грудні 1957-го і січні 1958-го року англійський експорт дещо зменшився, але урядові кола не можуть ствердити, чи це зменшення було наслідком сезонової тенденції чи, можливо, господарської кризи в ЗДА. Англійські економісти тішаться з того, що в січні цього року з Англії вислано до ЗДА рекордово велике число авт (14,000), а експорт до країн із стерлінговою валютою збільшився на 6 відсотків. Правда, дещо сповільнився темп промислової експансії, але в Англії є тепер тільки 1,8 відсотка безробітних — значно менше як в ЗДА.

Знижка в американській економіці не мала жадного впливу на господарство Західньої Німеччини, промислова продукція якої дедалі зростає, хоч і в сповільненому темпі. Щоправда дещо зменшилося число закордонних замовлень у німецьких фабриках і трохи зросло супроти минулого року число безробітних, але німецькі економісти передбачають в цьому році збільшення промислової продукції на 3 відсотки, а крайової загальної продукції — на 6-7 відсотків.

Франція і в найменшій мірі не відчула економічної затримки в ЗДА. У минулому році і в перших місяцях цього року деякі галузі французької промисловости зростали. Французька економіка у малій мірі залежить від експорту, тому Франція навіть у 1929 році не зараз відчула американську депресію. Проте, Франція відчула б затримку в американській економіці, якби ЗДА менше купували в Парижі і в інших країнах, що імпортують французькі товари, бо тоді ті країни не могли б торгувати з Францією.

Не мала найменшого впливу економічна знижка в ЗДА і на господарство Італії. Італійські економісти кажуть, що американська економічна затримка дуже повільно перепливає Атлантик.

Країни Бенелюксу (Бельгія, Голляндія і Люксембург) побоюються тривалої економічної затримки в ЗДА, бо вона може негативно вплинути на їх економіку, що має свої власні трудноті. Але економісти цих країн вірять президентові Айзенгаверові, який заявив, що вже в березні економіка ЗДА почне поліпшуватися.

20 ПРОЄКТІВ ПРО ЗМЕНШЕННЯ ПРИБУТКОВИХ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Спільний Комітет для податкових справ опублікував 37-сторінкову брошуру, в якій є аж 20 проєктів на зменшення прибуткових податків. Деякі автори цих проєктів пропонують вже від 1-го липня ц. р. зовсім припинити або значно зменшити прибуткові податки і внаслідок цього збільшено б прибутки широких кол населення на 1,200,000,000 долярів місячно. Це — зменшення податків мало б тривати 6-ть місяців згідно з одним проєктом. Інші конґресмени пропонують збільшити звільнену суму від оподуткування з 600 до 700 долярів на особу, деякі хотіли б зменшити прибуткові податки на 5%, а є й такі, які пропонують зменшити ці податки кожній особі на 20 дол. Демократичні провідники в Конґресі заявляють, що справою зменшення податків цікавитимуться після 1-го квітня ц. р.

ДЖАМІЛЯ БУГІРЕД

Париж. — Десь місяць тому не було французького часопису, який не вмістив би статті про Джамілю Бугіред, насвітлюючи цю постать і її справу з того чи іншого боку. Після того її справа не сходить зі сторінок преси. То якась школа чи товариство вислали листа до президента в справі Джамілі Бугіред, то група послів англійського парляменту видала заклик в її справі, то її згадують при обговоренні метод пацифікації Альжиру.

Хто ж така Джаміля Бугіред і яка її справа?

Джаміля Бугіред — це альжирська дівчина, що чекає в камері смертників на виконання присуду або на уласкавлення президентом Французької республіки. Історія її — проста історія підпільниці, але з певних причин ця історія набрала великого розголосу.

30-го вересня 1956 р. альжирські підпільники виконали перший бомбовий атентат в місті Альжирі. У січні 1957 р. виконано ще два атентати, внаслідок яких трьох осіб забито, а певну кількість поранено. Все це — цивільні люди. Нічого дивного, що серед французьких мешканців міста наростала жадоба помсти.

9-го квітня 1957 р. французький патруль в арабській частині міста Альжиру зустрів дівчину. Коли крикнули до неї „стій!" — вона кинулась тікати. Пролунали постріли, і Джамілю Бугіред заарештовано з простреленою лопаткою. При ній знайдено важливі листи провідників підпілля, і ясно було, що вона є зв'язковою цих провідників із підлеглими їм клітинами.

Родина Джамілі знайшла в Парижі адвоката, і в липні минулого року відбулася судова розправа. Суд засудив Джамілю на кару смерти. Але не за те, що вона була зв'язковою (за таку провину кара смерти не загрожує), а за те, що передала виконавцеві одного із згаданих вище атентатів бомбу, якою вбито потім невинну цивільну людину.

Від арешту до присуду Джаміля Бугіред пройшла такий шлях, завдяки якому справа стала настільки голосною, що в її обороні виступили навіть англійські парляментаристи.

Передусім Джаміля твердить, що її тортурували, і то в спосіб, про який вона каже дослівно: „Ті, що мене тортурували, не мали права так понижувати людину — фізично мою особу, а морально самих себе".

Вона розповідає, що її тортуровано при допомозі електрики, припалювано статеві органи, груди й т. п. Все це робили вояки-парашутисти.

У висліді цих допитів судові передано зізнання Джамілі, в яких вона призналась, що передавала бомбу. Але сама Джаміля твердила на розправі, що ні в чому подібному вона не призналась і взагалі нічого не підписувала, а все, що передано судові — сфальшоване.

Оборонець Джамілі, Жак Вержес, твердить, що суд навмисне не допустив його на розправу, визначивши її реченець навмисне так, щоб він не міг прибути. Він заявляє, що нема ніяких доказів проти Джамілі в справі бомби, а всю цю історію вигадано лише з почуття помсти: просто треба було знайти жертвенного козла, і його знайдено в особі цієї дівчини.

Ось ця судова процедура й тортури зробили Джамілю Бугіред славною, а її справу голосною. Оборонець її видав окремою брошурою свою промову, якої він не виголосив. Ця книжка є оскарженням проти тих, що стосують тортури, і проти порушників судової процедури.

Випадок Джамілі не поодинокий. Кілька місяців тому понад 60 паризьких адвокатів склали протест проти того, що суди в Альжирі порушують їхні права і не дозволяють їм виконувати їхніх обов'язків. Щодо тортур, то сьогодні вже майже ніхто не ставить питання, чи вони стосуються, питання дискутується лише в площині: в якій мірі вони стосуються і чи стосування їх оправдане. Деякі високі старшини, бажаючи запротестувати проти тортур і проти того, що тортурування доручається армії — подалися до димісії. Інші високі старшини висловились, що тортури — оправдані, коли вони дають відомості, які ощаджують людське життя.

Проте, справа Джамілі Бугіред стала голосною не тільки в зв'язку з тортурами і питанням правильности присудів, ухвалюваних судами в Альжирі. Стала вона голосною ще й тому, що справа Джамілі, як згодом і справи інших підсудних підпільників, вияснили політичну площину таких судів.

Прихильники полагодження справи Альжиру шляхом переговорів висувають думку, що, в суті речі, альжирські підпільники — це не тільки борці за свободу свого народу, але й в глибині душі — приятелі Франції. Це араби, які побачили високі ідеї Заходу крізь французьку культуру. Коли їм показують, що французька культура й французькі ідеї можуть послуговуватись тортурами й фальшуванням зізнань, щоб засуджувати людей за злочини, яких вони не зробили, то цим копається прірву між Францією і Альжиром, між арабським світом і Заходом.

Справа Альжиру — це не лише справа приналежности цієї території до Франції. Це також справа взаємовідносин арабського світу і Заходу. І тут грається гра, що вирішить багато більше як тільки долю Альжиру. Тому, мабуть треба вітати інтервенцію англійських послів, хоч вони й знають, що французи не люблять вмішування в їхні внутрішні справи, а справа суду є таки внутрішньою справою Франції.

Праві часописи запитують: а що сказали б англійці, коли б французькі посли виступили в обороні засуджених англійськими судами терористів Кипру? Питання правильне, але... але найперше треба довести, що англійські адвокати закидають, що суд на Кипрі проходить так, як змальовує альжирський суд оборонець Джамілі Бугіред.

Колись писав Ж. Серван-Шрайбер, що в Альжирі розігрується доля не тільки тієї країни. Там розігрується майбутнє французької молоді, яка вчиться, що тортури є нормальною справою, як нормальною справою є й суди вроді суду над Джамілею Бугіред. Є така журналістична засада: „Репортер не сміє мати своєї думки". В даному випадку ми не висловлюємо її. Стверджуємо тільки те, що каже Жак Вержес і що потверджують його 60 колеґ — паризьких адвокатів.

Про тортури в Альжирі вийшло у Франції багато книжок. Остання з них — книжка комуніста Аллеґа, який був тортурований, але тому, що за ним стали комуністи й не-комуністи, його передано до в'язниці і там він написав свої спогади. Він подає прізвища тих, що його тортурували. Ця книжка напевно потягне за собою таке чи інше вияснення питання тортур. Парадоксально тільки, що якесь вияснення в цій справі прийде саме при нагоді справи комуніста. Комуністи бо найменше мають права виступати проти тортур, обороняючи тортури й взагалі звірства Москви.

АКТУАЛЬНА І ПОТРІБНА КНИЖКА

Є наукові чи то й літературні твори, поява яких має іноді більше значення, ніж та чи інша політична інформативно-освідомна кампанія або й голосна політична маніфестація. Абстрагуючи від їхньої наукової чи літературної вартости й актуальности, вони залишаються на довгий час тривалою дійовою зброєю в духовому арсеналі нації і допомагають у здійснюванні тих чи інших політичних цілей більше, як спеціяльні трактати, меморандуми тощо. До таких ваговитих з політичного погляду видань треба зарахувати і виданий в англійській мові Українською Вільною Академією Наук у ЗДА „Огляд Української Історіографії", що появився спеціяльним виданням як V-VI томи англомовних „Анналів УВАН у США" (The Annals of the Ukrainian Academy in the US., Vol. V-VI, 1957).

В основу цього великого (456 сторінок) тому, присвяченого українській історіографії, покладений „Огляд української історіографії" видатного українського історика, померлого в 1951 році, проф. Дмитра Дорошенка, що в українській мові був опублікований Українським Вільним Університетом у Празі в 1923 році. Доповнений цей огляд найвидатнішим із живих українських істориків, проф. Олександром Оглоблиним даними з 1917-1956 рр. Проф. Оглоблин доповнив також найновішими виданнями бібліографію до окремих розділів в огляді проф. Дорошенка. В цілості обидва огляди дають науковий посібник, необхідний і для вчених істориків і для політиків та публіцистів, які займаються українською історією чи українською політичною проблематикою, або які цією проблемою будуть займатися, зустрінувшися з нею у своїй практичній діяльності.

„Огляд Української Історіографії" проф. Д. Дорошенка починається з перегляду староукраїнських літописів XI-XIII сторіч, а також т. зв. литовських або західньо-українських хронік. В дальшому поданий огляд інших писаних історичних пам'яток та українських ...-козацьких хронік, спогадів і т. зв. діяріюшів. У своїй праці проф. Дорошенко дає сумлінний перегляд і обговорення розвитку української історичної науки, починаючи від „Історії Русів" і від перших спроб збирати історичні українські матеріяли у 18-му сторіччі. Зокрема, цікаві сторінки присвячені діяльності товариств і комісій, зорганізованих представниками свідомого українства для вивчення й розвитку української історії. „Огляд Української Історіографії" проф. Д. Дорошенка не обмежується тільки українськими історичними дослідами: обговорені й оцінені у цьому огляді також важливіші праці чужоземних російських, польських і західньо-европейських учених, що стосуються української історії. Закінчується праця проф. Дорошенка обговоренням розвитку української історії і дослідів, започаткованих Михайлом Грушевським у Галичині і потім продовжуваних у Наддніпрянській Україні.

В другій частині видання надрукована праця проф. Олександра Оглоблина п. н. „Українська історіографія, 1917-1956". Тут поданий перегляд українських історичних праць та досягнень української історичної науки, починаючи з доби визвольних змагань аж по сьогоднішній час у Наддніпрянській Україні, в Галичині, на Закарпатті і поза межами України, при чому головну увагу присвятив автор діяльності й заслугам Михайла Грушевського і Дмитра Дорошенка.

Завершене видання про українську історіографію докладним індексом прізвищ, що дуже збільшує його вартість. Переклад зроблений пп. Юрієм Луцьким (праця Д. Дорошенка) і Романом Олесницьким (праця проф. Оглоблина).

Користь від появи „Української Історіографії" велика. З одного боку українські вчені дали чужоземним бібліотекам, інститутам і окремим дослідникам об'єктивний науковий підручник української історіографії, який дозволить їм будувати студії над українською історією і проблематикою вже не виключно на підставі тенденційних, дуже часто односторонніх, а то й ворожих матеріялів, але також на підставі українських історичних праць і дослідів, критично обговорених і оцінених авторами обидвох надрукованих у виданні бібліографічних оглядів. Яке велике значення матиме для дальших американських дослідів над історією України, Росії і Польщі обговорюване тут видання УВАН —, виявлять щойно найближчі десятиріччя. З другого боку, „Огляд Української Історіографії" Д. Дорошенка й О. Оглоблина — це надзвичайно цінний підручник для української молоді, що закінчує високі школи і започатковує свої наукові студії в американських і західньо-европейських університетах, підручник, що допоможе цій молоді знаходити не тільки те, чого треба шукати інколи цілими роками, але передусім те, що дає напрям й оформлення їх дослідам і поглядам.

Б. Кравців

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

К. Смовський

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(3)

Ще до закінчення з'їзду багатьох старшин і вояків запрошено на вечерю до ресторану, яку влаштували „Запорізька Січ" і ще якась організація, назви якої не пригадую.

Чернівці — прекрасне чисте місто з гарними будівлями, садами та городами. Скрізь чуєш українську мову і тільки зрідка німецьку. Молоді і вродливі українки в Чернівцях не одному нашому воякові припали до серця. Чернівецький з'їзд — правдоподібно ні один учасник його не забуде. Ми, українці-наддніпрянці, зустрілися тут по довгих сторіччях неволі з нашими братами й сестрами буковинцями. Вороги, москалі та австрійці, Божої іскри любови до України в серцях славних козацьких нащадків не приспали. Це було моє перше і останнє перебування в славній столиці зеленої Буковини.

Кілька цивілів і студенток нас, групу старшин, водили по місті, оповідаючи історію Чернівець. Як сьогодні пам'ятаю студента Луковича, який цілими годинами міг оповідати про історію якоїсь церкви або історичної будівлі. Студентка Лютик говорила такою гарною літературною мовою, що ми з штабс-капітаном Дехничем радо слухали б її день і ніч.

Чернівці нагадують мені Чернігів з його чарівною Десною. В північному напрямку від міста, понад Прутом, простягається гарна долина. Периферія і центр міста прикрашені пишними садами, парком і будівлями. В університетській бібліотеці бачили ми багато українських книжок, часописів і підручників. Далі оглянули ми ботанічний сад, міський театр (подібний до київської опери, правдоподібно будови одного архітекта), катедральну церкву, церкву св. Духа (дуже подібна до Ісакіївського собору в Петербурзі), митрополичу резиденцію — монументальну будівлю в романсько-візантійському стилі, залізничий двірець тощо.

До першої світової війни влада на Буковині була австрійська, а під час війни Буковиною управляв російський губернатор. Населення міста: українці, румуни, німці, жиди і менші групи інших народів. Українське населення складалося переважно з міщан-ремісників та селян. Наші провідники оповідали нам, що назва Чернівці походить ще з старослов'янських часів.

Чернівці кілька разів були сплюндровані поляками в часі війни з Молдавією, а також з кримськими татарами, бо це місто лежить на стратегічному шляху. Побували в Чернівцях і війська Богдана Хмельницького та частини Мазепиних і шведських військ після Полтавської трагедії. Під час російсько-турецької війни російські війська окупували всю Буковину і довгі роки тримали під своєю окупацією аж до миру з Австрією, яка перебрала Буковину під свою окупацію.

До першої світової війни в Чернівцях було кілька середніх шкіл, а по селах чимало народних шкіл з викладовою українською мовою, побіч німецької.

При цьому хочу згадати, що коли VII корпус був перекинутий до Румунії і наша гарматна бригада спинилась біля Чернівець, батерія, в якій я перебував, ночувала в одному селі, де перед школою стояв пам'ятник Тарасові Шевченкові. Командир батерії капітан Словцов запитав тоді мене: „Здєсь тоже Малоросія?" Я відповів йому: „Нєт, здєсь тоже Украіна". Він іронічно засміявся. Та по революції я йому пригадав пам'ятник Шевченка перед школою на Буковині.

Дуже добре пригадую, що військовий український з'їзд в Чернівцях вітали представники товариств „Руська Бесіда", „Запорізька Січ", Українських Студентів, представники Українського Народного Дому і ін. Пригадую й кілька прізвищ, як Луковича і Мінковича, але від яких організацій вони вітали з'їзд вже не пам'ятаю.

Сердечні прийняття та покази історичних пам'яток і оповідання про них на мене і штабс-капітана Дехнича (тепер інж. підполк. Дехнич живе в Австралії) справили величезне враження. Ми побачили на власні очі українських патріотів, що хоч і були під окупацією Австрії, але затримали українську культуру, традицію і віру своїх предків. Уже в листопаді 1917 р. в курені Січових Стрільців була сотня буковинців, що боронила українську столицю від большевиків.

Доля судила мені ще раз зустрітися з буковинською патріотичною молоддю в Києві 1941 року, десь в середині жовтня. Це був Буковинський Курінь, який прибув на Наддніпрянщину, віривши, що там творитиметься українська армія.

Буковинці увійшли до Києва відразу за німецьким військом, коли Хрещатик ще палав, підпалений совєтськими мінами. 2-го листопада була зірвана св. Лавра, а 3-го згоріла міська Дума. Буковинський Курінь з українськими національними прапорами марширував з піснею по Хрещатику. Відразу по вступі до столиці буковинці вивісили український прапор на дзвіниці святої Софії і кілька разів ударили в великий дзвін. Вони мріяли, що розпочнуть національну роботу для України, але так не сталося. За пару тижнів прибула ціла хмара ґестапівців, і совєтські шпигуни, повилазивши зі своїх криївок, негайно зголосилися до праці в Ґестапо. До цього їх вже підготував Берія, і всі вони знали німецьку мову. Ґестапо почало переслідувати не енкаведистів, а українських патріотів. Розпочалися арешти буковинців. Багато їх скінчило своє життя в бувших казематах НКВД, в яких розмістилось Ґестапо. Частина організаторів Буковинського Куреня теж загинула в ґестапівських катівнях, а решта змушена була залишити столицю. Щоб включитися в справу відбудови України, творити її збройні сили, прибуло до Києва з еміґрації й кілька десятків бувших вояків Армії УНР, зокрема, автор цих спогадів. Але, на жаль, довго не довелося бути мені в столиці, незалежно від того, що я мав обняти організацію української поліції. Цій події присвячу я в хронологічному порядку цілий розділ.

Як я вже згадував, на військовому з'їзді в Чернівцях мене вибрано було делеґатом на 2-ий Український Військовий З'їзд до Києва, що відбувся в червні 1917 року. По закінченню цього з'їзду Військовий Генеральний Комітет призначив мене членом Української Військової Комісії, яка мала завдання переводити українізацію і формування українських частин в Петербурзькому і Московському округах. Осідок цієї комісії був у Москві. Після цього я мусів вернутися до своєї гарматної бриґади в Румунію, від якої був делеґований і стати до диспозиції інспектора артилерії Московського округу. В бриґаді я застав багато нових старшин-артилеристів, що втекли сюди від своїх військових комітетів. З моєї бриґади вони переводилися до інших частин.

Командир бриґади ген. Янушайтіс не робив мені перешкод, бо сам збирався йти до шпиталю, щоб пізніше переїхати ще далі. В піхотних полках корпусу, після невдалого наступу революційної армії, мітинги відбувалися по кілька разів на день. Наказ ч. 1 голови Російської Держави Ал. Керенського з кожним днем розкладав армію і вона легко сприймала комуністичні гасла.

ВІД РЕКТОРАТУ УВУ

Здається, нема потреби нікого переконувати у важливості наукових дослідів, виховуванні наукових кадрів і потребі наукових аргументації для цілей, за які змагається під сучасну пору український народ. Ці питання є очевидні. Зокрема важливими є вони для нас, українських емігрантів, що вийшли з Батьківщини на знак протесту проти чужого нашому народові панування. Тоді, коли на рідних землях вороги українського народу стараються вбити все, що українське, спотворити історію нашого народу, калічити душу молодого покоління і виховувати його в дусі безбатьківської інтернаціональности, — на нас на чужині лежить нелегкий обов'язок протиставитись цим намаганням і зблизити час остаточного визволення України з ворожих оков. Розуміється, неабияке значення має в цьому українська незалежна наука.

Український Вільний Університет, який недавно святкував 35-ліття свого існування, в міру можливостей старався вив'язатися з наложених на нього обов'язків. Осяги цієї науково - виховної інституції є безсумнівні. Цілий ряд учених, згуртованих у ньому, видання наукових творів, виховання нового покоління кваліфікованих працівників — це досягнення, які не можуть бути недобачені.

УВУ теж сьогодні виконує не одну висококорисну роботу, хоч нормальна педагогічна діяльність його дещо і обмежена виїздом більшої частини українських студентів за океан по закінченні, або й без закінчення своїх студій. Однак, це не припинило, ч, навпаки, спричинилося до поширення наукової й дослідчої діяльности Університету, в якій беруть участь усі професори нашої Альма Матер.

Треба тут признати, що маємо ще в цьому відношенні багато перешкод. Перш усього, дається в знаки брак фондів, потрібних для цієї цілі. Як загально відомо, видавнича діяльність є коштовна і особливо тяжка для недержавних інституцій, зданих на допомогу еміграційного суспільства. Ще гірше представляється справа з мінімальною бодай винагородою для професорів, які хотіли б всеціло посвятитися науковій праці і дослідам. Нічого дивного, що при такій ситуації дослідник часто змушений займатися заробітковою роботою або працею, яка не є зв'язана з його званням.

З тим більшою приємністю приходиться констатувати факти, коли окремі люди, а то й установи, спішать з допомогою для УВУ, розуміючи важливість і значення цієї інституції. Останньо, крім уже існуючих Добродіїв УВУ, стала ним українська допомогова установа в ЗДА, якою є Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, що взяв на себе завдання нести регулярну грошову допомогу активним працівникам Університету. Дотації ці, хоч і не покривають потреб, є тим більш цінними, коли в загальному приходиться ствердити спадок жертвенности української спільноти на чужині для цілей, часто дуже потрібних.

Ректорат УВУ висловлює свою впевненість, що ЗУАД Комітет й надалі спомагатиме нашу високу школу і наших учених щедрими дотаціями, що дасть можливість утримати в рівновазі нашу фінансову базу та здійснювати намічені заходи до поширення й розвитку діяльности УВУ. Українська ж спільнота зо свого боку належно оцінить цей шляхетний чин нашого ЗУАДК-у.

Ректорат УВУ

У січні значно зменшився в Канаді торговельний дефіцит

Оттава. — Статистичне бюро повідомляє, що торговельний закордонний дефіцит зменшився на 44 мільйони долярів в місяці січні цього року і виносив тільки 11,600,000 долярів, а рік тому, в 1957 р., він виносив 55,600,000 долярів. В економічних колах вважають, що це зменшення торговельного дефіциту настало тому, що Канада почала менше купувати товарів у ЗДА. Торговельний дефіцит Канади із ЗДА в січні цього року становив тільки 58,200,000 долярів, а в тому самому місяці 1957 він виносив 127,100,000 долярів. Уряд прем'єра Діфенбейкера старається про те, щоб Канада мала зрівноважений торговельний бюджет.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашинґтон, Д. К.

Загальні Збори 15-го Відділу У. Н. С. „Україна".

2-го лютого 1958 відбулися чергові звичайні Загальні Збори Відділу ч. 15 УНС „Україна" в Вашинґтоні, що діє на терені т. зв. Метрополітальної Округи Дистрикту Колумбія.

Збори відкрив предсідник Відділу д-р Зенон Нижанківський; його ж і вибрано предсідником зборів. Секретарем був п. Іван Малиновський.

Збори ці завершували перший рік діяльности Відділу „Україна" після його реорганізації в минулому році. Відділ засновано в 1951 році з ініціятиви діяльного громадянина столиці п. Марвена Гречена, який і був його першим головою. На жаль, голова хворів, потім опустив Вашинґтон, і Відділ існував далі пасивною силою безвладности. Аж останні Загальні Збори, получені з громадською нарадою з участю гол. предсідника УНС п. Д. Галичина, редактора „Свободи" А. Драгана і орган. референта УНС д-ра Я. Падоха в травні 1957 надали Відділові нового розмаху. Із короткого звіту уступаючого предсідника, а особливо з основного звіту фінансового секретаря д-ра Ярослава Ґелети, видно було цю розмашну й поглиблену діяльність Відділу, чи радше його Управи у звітовому році. Доказом цього хоч би саме поширення членства майже на сто відсотків. Збори показали, що Відділ „Україна" стоїть тепер на певних і здорових основах і що головна в тому заслуга дотеперішнього фінансового секретаря. Це признання потвердили Збори теж тим, що вибрали д-ра Ґелету одноголосно новим предсідником Відділу. Крім нього увійшли до Управи: проф. П. Ковалів і д-р О. Котик - Степанович як заступники предсідника, п. Остап Зинюк як фін. секретар, пані Роза Сьокало, заст. секретаря, пані Ірина Ставнича, касир, та пп. Б. Семців і Ф. Сурмай як члени, а д-р З. Нижанківський, п. Е. Скоцко та І. Ярмола як Контрольна Комісія.

Між плянами діяльности Збори поставили на першому місці ціль збільшити стан членства так, щоб Відділ став повноправним і вже на наступній Конвенції УНС міг виступати самостійно зі своїм делеґатом. Цим разом він мусів получитись з іншим Відділом і вибрати спільного делеґата, яким став новий предсідник, д-р Я. Ґелета.

ЮСТ

Дітройт, Миш.

Відзначення 40-річчя Української Державности.

Метрополітальний Відділ Українського Конґресового Комітету в Дітройті, під умілим проводом адвоката д-ра Дениса Квітковського, виказує живу діяльність, яка проявляється в різних ділянках нашого громадського життя, що належать до обсягу діяння Відділу, а особливо відзначується у святкуванні річниць проголошення української незалежної держави. Цьогорічне відзначення 40-річчя української державности відбулося в правдиво маніфестаційний спосіб. Губернатор стейту Мишиґен М. Віллямс проголосив проклямацією день 22-го січня 1958 р „Українським Днем" в стейті Мишиґен, а мейори міста Дітройту і Гемтремку видали таку саму проклямацію для згаданих міст. Вже від середи 22 січня ц. р. українські національні прапори повівали на урядових і українських будинках Дітройту та давали доказ, що за українською громадою в її святкуванні стоять урядові чинники країни. В неділю, 26-го січня ц. р. в передполудневих годинах церкви були переповнені вірними, які з повагою вислухали богослужень з молитвами за кращу долю нашого народу. По полудні простора заля Українського Народного Дому вже перед розпочаттям святочної академії була вщерть виповнена громадянством, серед якого видно було багато молоді. Точно о год. 3-й по пол. сумівська оркестра „Дніпро" відограла апель, під звуки якого піднято український та американський державні прапори та прапори від приявних організацій, при одночасній дефіляді комбатантських, громадських і молодечих організацій та обох Відділів Укр. Золотого Хреста в одностроях, під проводом ген. М. Крата. Оркестра відограла дальше американський і український національні гимни, а голова Метрополітального Відділу УКК д-р Денис Квітковський відкрив свято короткою змістовою промовою. Після виконання двох точок програми оркестрою „Дніпро", під батутою д-ра В. Кушніра, приступлено до відчитання проклямацій „Українського Дня" для стейту Мишиґен та міст Дітройту й Гемтремку. В імені перешкодженого губернатора проклямацію відчитав його відпоручник И. Сулівап, заступник головного прокуратора, підкреслюючи в дальшій промові, що проклямація „Українського Дня" є попередженням акту відновлення української держави в недалекій майбутності. Проклямацію м. Дітройту відчитав мейор міста Міріяні, при чому зазначив, що він гордий з вислідів праці українців в місті. Проклямацію сусіднього міста Гемтремк відчитав пан Зенон Стельмах, а звернення УККА п. Іван Іванчух. Головну святочну промову виголосив проф. д-р Роман Смаль - Стоцький, голова НТШ в Америці, який, залишаючи звичайну святкову фразеологію, старався в тверезій науковій формі з'ясувати, які причини склалися на це, що ми не могли вдержати нашої державности, та які маємо перспективи для її відновлення. Промова д-ра Р. Смаль-Стоцького з огляду на особу промовця і на його уміло умотивований підхід до справи нашої державности, зробила велике враження на присутніх.

Атракцією мистецької частини був перший виступ новозаснованого хору „Трембіта", під мистецьким керівництвом проф. Кирила Цепенди, який своїми по-мистецьки виконаними точками дає запоруку, що стане високої цінности хоральною одиницею. Дві деклямації виголошені вміло нашими юними Л. Калиниченком і В. Погорілим дали доказ, що наше молоде покоління йде в любові до Батьківщини слідами своїх батьків.

Привітальні телеграми й письма надіслали: губернатор стейту Мишиґен М. Віллямс, конґресмен А. Бентлі, представництва поневолених Москвою народів та багато визначних американців. Окрему телеграму з привітом надіслала голова Міської Ради в Дітройті п. Марія Бек, з причини захворіння не могла взяти участи в святі. У схвалених резолюціях висунено прохання до Уряду ЗДА, щоб цей Уряд із трибуни ОН домагався звільнення поневолених Москвою народів, а особливо України, яка може відограти велику ролю в усталенні світового миру.

На закінчення мистецької частини Українська Капеля Бандуристів під мистецьким керівництвом Григорія Китастого і Володимира Божика виконала на високому артистичному рівні низку патріотичних пісень. Співом гимну „Не пора" закінчено академію.

Від довгих літ Дітройт не бачив такої кількости приявних на академії. Заля Українського Народного Дому могла ледве помістити коло 2,000 осіб, а багато громадян не могло дістати місця на залі. Відрадним явищем була велика участь в академії нашої молоді, починаючи від Пласту і ЮСУМА, а кінчаючи на шкільній та університетській молоді. Академію підготовив Ювілейний Комітет, який вив'язався бездоганно із своїх завдань. Із зібраних на святі 1,300 долярів приділено відповідні дотації на Український Народний Фонд, НТШ, Фонд поїздки Капелі Бандуристів, катедру українознавства при Вейн Університеті в Дітройті, а також хорові „Трембіта" та сумівській оркестрі „Дніпро".

Вже у вечірніх виданнях великі дітройтські щоденники помістили знимки та звідомлення про відбуту академію.

Ол. М.

Шикаґо, Ілл.

Вистава „Мина Мазайло".

Українське Театрально-Музичне Т-во „Нова Сцена" вже 5 років проводить свою культурну працю в нашому місті. Правда, праця Т-ва повинна розвивати в однаковій мірі музичну і театральну діяльність. Та чомусь саме більше успіхів і праці виказує саме театральна ділянка, хоч музик у нашому місті не бракує, які повинні б згуртуватися і розвинути свою діяльність саме у музичному театральному Т-ві. Поєднання і співпраця цих двох ділянок мистецтва дали б кращі можливості до розвою музично - театральних імпрез як прим. постановка музичних комедій, оперет, ревій і т. п. У Шикаґо не бракує добрих співаків, акторів, танцюристів, та мимо того ми українці не спромоглися на виставлення якоїсь музичної речі як це з успіхом роблять інші нац. групи: німці, литовці та поляки (останні мають за собою виставлених крім ряду оперет, декілька опер).

А чар рідної пісні, слова проголошеного із сцени все ж таки діє на глядача у цю таку важку для театру кіново - зателевізовану еру.

То ж не диво, що коли „Нова Сцена" виступить із постановкою якоїсь театральної штуки, то все любителі рідного живого слова та глядачі і симпатики цього безпретенсійного Т-ва, що серед важких і несприятливих обставин провадить високо культурну роботу, громадно приходять на всі імпрези „Н. С.".

Одною із останніх імпрез „Нової Сцени" була прем'єра комедії на 4 дії Миколи Куліша „Мина Мазайло", яку грано 14 грудня м. р. на північно-зах. частині міста, а 2-го лютого б. р. на пол. частині. Комедія „Мина Мазайло" річ не легка до постановки. Багата своїми персонажами, типами і ситуаціями. З приємністю слід підчеркнути і висказати признання за працю режисерові п-ні Е. Кулик, та цілому ансамблеві за дуже старанне виведення штуки, що переступило межі аматорства.

П. А. Сабатковський у титульній ролі створив дуже добрий тип збаламученого жадного почестей міщанина, в чому вповні піддержувала його дружина Лина (пні С. Цепинська-Фурманюк), що за всяку ціну бажала стати Мазєніною. П-ні В. Сулима - Денисенко у ролі Рини і Л. Венцлавська-Романенко у ролі Улі, внесли на сцену чар молодости, красу, живу гру, та прегарне опанування своїх роль із підчеркненням хитрости у Рини і сантаменту в Улі.

Заслугою „Нової Сцени" і її режисера є здібність і уміння підшукати і притягнути нових людей до співпраці. Цим разом у ролі тьоті Моті задебютувала п-ні Л. Сабадаш. Вона вивела свою ролю старанно із великою свободою, дуже добра у характері і характеристиці. У п-ні Сабадаш „Нова Сцена" набула дуже надійну силу. Зрозуміла деяка трема у першій виставі зовсім пройшла у наступній. Роля Дядька Тараса спочивала в руках досвідченого артиста п. І. Матулка, котрий створив тип, що вповні відповідав своєму завданні і задумові автора. Вже саму його появу на сцені, публіка нагородила оплесками при отвертій сцені. Мокієм п. Б. Наконечний поширив скалю своїх сценічних персонажів від елеґантного Тібора у „Синьому Лисі", через добродушного Сірка у ком. „За двома зайцями" до хмурного сина Мазайла, що ще хоче бути й Квачем! — Провів свою ролю обдумано, та створив гарну гру із своєю партнеркою. Не було б зле, якби в деяких сценах був дещо більше рубашним.

Баронова Козино — п-ні Е. Кулик бездоганна у кожному відношенні. У сцені лекції з Мазайлом створено дійсно концерт гри!

У грі товаришів Мокія панове Л. Цепинський і М. Орлич відчувалося у першій виставі нерівність і певне злегковаження епізодичних роль. Це не сміє бути, бо чи роля довга чи зовсім коротка, є в п'єсі рівно важлива і треба її старанно і належно виконувати. Адже із якоюсь ціллю автор спровадив ті персонажі на сцену і вони творять цілість. Коли навіть найменше колісцятко у машині не працює, то вона кульгає і не йде. Якраз це легковаження епізодичних роль, є свідоцтвом акторської зрілости.

Дід Чумак — п. О. Вдовиченко і дід Запорожець — М. Хамів є дуже добрі. Величавий кіш квітів від Літ. Мистецького Клюбу, що ним нагороджено режисера і артистів, був подякою за гарно проведений вечір.

Накінець декілька завваг, які вплинуть корисно на успіх вистави, якщо ще її будуть ставити.

Декорації у першій виставі при темних котарах не надто корисні, краще куліси із нутром хати. Світляні ефекти треба конечно наладнати. Невідповідне освітлення сцени послаблює ефект, головно тут, де виступають духи і де зміна світла мусить бути скора і різка.

Як довідуємося, 8-го березня б. р. заходом „Нової Сцени" і чоловічого хору „Сурма" відбудеться Урочистий Вечір із нагоди 144-тих роковин із дня народження Кобзаря України Т. Г. Шевченка. Програма вечора далеко відбігає від стандартних академій, на зміст її складається виступ нашого репрезентативного хору „Сурма", сольоспіви знаних солістів п-ні Л. Опиханої — сопран і д-ра І. Рудавського — баритон, та у виконанні „Нової Сцени" театральна Вистава Н. Г. Русової, котра відтворює історичні факти із життя нашого Великого Поета п. н. „Вечір в Яготині".

Новою великою прем'єрою „Нової Сцени", над якою іде праця, буде „Людина із довгим носом". Це вільна сценічна перерібка Е. Кулик, знаного світової слави твору Е. Ростанда „Сирано де Бержерак".

Степан Богун

Конґресмен Винсон пропонує звільнити з департаменту оборони 1,800 працівників

Вашинґтон. — Голова Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів демократичний конґресмен Карл Винсон і републіканський конґресмен з Іллиной С. Арендс та демократичний конґресмен із Тексасу Пол Дж. Кілдей внесли законопроєкт про реорганізацію департаменту оборони. Згідно з цим проєктом треба б з Пентаґону звільнити 1,800 цивільних працівників, злікві-дувавши там 14 відділів, залишивши тільки 600 цивілістів. Ці три конґресмени внесли свій законопроєкт, хоч недавно секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой заповів, що передбачає зміни в своєму департаменті і думає його зреформувати подібним способом, як це зробив тепер конґресмен Винсон. Між іншим три секретарі окремих родів збройних сил мали б стати членами Крайової Ради Оборони. Конґресмен Винсон є проти того, щоб був тільки 1 шеф штабу для армії, летунства і фльоти.

Японія таврує Москву за її політику супроти Німеччини й Заходу

Токіо. — Японський прем'єр Нобосуке Кіші, відповідаючи совєтському прем'єрові Ніколаєві Булґанінові на його ноту з 10-го грудня мин. р. з залицянням та одночасними погрозами, цілком солідаризувався з відповіддями західніх держав. Булґанін прислав Японії того свого листа, майже тотожнього з листами, масово тоді розісланими західнім країнам. Японський прем'єр гостро відповів на закиди щодо військово-оборонних союзів держав вільного світу. Він взяв в оборону Західню Німеччину і приписав Совєтам виключну вину за теперішній поділ Німеччини. Він ствердив теж, що Совєти штучно продовжують ненормальний стан совєтсько-японських взаємин, не підписавши з Японією до цього часу мирового договору у зв'язку з відкиданням слушних японських претенсій до японських островів, забраних Москвою. В єдиному пункті Японія солідаризується з Совєтами: в домаганні негайного припинення ядрових експериментів, без тих передумов, що їх ставлять ЗДА і Англія, інші два посідачі атомової зброї.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 20.

	Передплата	Пожертва	Разом
Т. Николайчук, Ню Брітейн	4.00	6.00	
А. Гараус, Шикаґо	4.00	1.00	
І. Гайдукевич, Флінт	4.00	1.00	
Т. Лісевич, Шикаґо	4.00	1.00	
Д. Цетренко, Сан Франсіско	4.00	1.00	
Д. Долькевич, Рачестер	4.00	1.00	
З. Круцько, Віннінеґ	4.00	1.00	
М. Баран, Ню Йорк	4.00	1.00	
С. Хамів, Шикаґо	4.00	1.00	
Д. Ромашишин, Шикаґо	5.00		
М. Шотурма, Филаделфія	5.00		
Г. Допацька, Филаделфія	5.00		
В. Скібіцький, Шикаґо	5.00		
Д. Е. Ґусик, Бруклин	4.00		
П. Федаш, Норквіл	4.00		
Д. Ваторфалви, Шикаґо	4.00		
В. Щиляр, Судбурі	4.00		
О. Мізюк, Трентон	4.00		
Г. Белендюк, Асторія	4.00		
В. Боярський, Бріджпорт	4.00		
М. Ремчук, Кемден	4.00		
А. Сава, Прер. дю Шін	4.00		
В. Романишин, Беллефонте	4.00		
А. Гуль, Бриджпорт	4.00		
І. Холодняк, Клівленд	4.00		
Н. Миколишин, Ролфтон	4.00		
О. Костюк, Гейзлетон	4.00		
Д-р Ю. Павлишин, Анока	4.00		
Д. Куців, Ньюарк	4.00		
П. Федус, С. Бостон	4.00		
Ю. Пових, Рачестер	4.00		
П. Струж, Джам. Плейн	4.00		
З. Бабяк, Кетонсвіл	4.00		
Гр. Кат. Укр. Церква Прес. Марії, МекКіс Рокс	4.00		
С. Зубаль, Лорейн	4.00		
Д. Молодовець, Честер	4.00		
Д-р О. Павлюк, Трентон	4.00		
М. Ленник, Шикаґо	4.00		
В. Сусла, Бріджпорт	4.00		
С. Гординський, Верона	4.00		
Д-р Б. Гук, Віллярд	4.00		
В. Оноприєнко, Шикаґо	4.00		
І. Васильчук, Шикаґо	4.00		
П. Костик, Бронкс	2.50		
М. Свідерський, Скенектеді	2.50		
Б. Квасовський, Таберґ	2.50		
І. Івашина, Гемтремк	2.00		
І. і Н. Калиновські, Балтімор	2.00		
А. Сліко, Лейквуд	2.00		
М. Витвицький, Ню Йорк	2.00		
В. Новіцький, Боффало	2.20		
О. Костюк, Гейзлетон	2.00		
Д-р Ю. Маковський, Ланкестер	2.00		
Б. Титла, Бруклин	2.00		
А. Бесага, Филаделфія	2.00		
Г. Левчук, Бронкс	2.00		
Ю. Добровольська, Шикаґо	2.00		
М. Крикливий, Канзас Сіті	2.00		
В. Візничак, Дітройт	2.00		
Ю. Мохнач, Боффало	2.00		
Н. Кушнір, Филаделфія	1.00		
С. Шуя, Лорейн	1.00		
Р. Тенетило, Колдейл		5.00	
В. Керницький, Дітройт		4.00	
І. Криницький, Бруклин		3.50	
П. Царр, Боффало		3.00	
М. Лихолит, Флінт		2.50	
С. Патроній, Алтуна		2.00	
І. Підперигора, Дітройт		2.00	
М. Щурко, Вотерфорд		2.00	
С. Шипка, Річмонд Гіл		2.00	
М. Кисіль, Бостон		2.00	
І. Собенко, Ню Йорк		2.00	
І. Озар, Олієн		2.00	
Т. Голобецький, Трумбанервіл		2.00	
о. Ю. Боднар, Віндсор		2.00	
М. Гунайло, Ніаґра Фоллс		2.00	
О. Карпик, Міннеаполіс		2.00	
М. Савіцький, Торонто		2.00	
І. Скробач, Олієн		2.00	
М. Мисек, Бруклин		2.00	
П. Баринч, Асторія		2.00	
М. Сава, Филаделфія		2.00	
Ю. Причка, Раріітан		2.00	
О. Смаль, Шикаґо		2.00	
О. Штогрин, Филаделфія		2.00	
А. Козира, Шикаґо		1.70	
І. Басараб, Филаделфія		1.00	
І. Колін, Боффало		1.00	
К. Боднарук, Ньоарк		1.00	
Е. Сенко, Джерзі Сіті		1.00	
М. Садова, Реседа		1.00	
А. Котик, Ню Брітейн		1.00	
Я. Горобець, Елмайра		1.00	
М. Волошинович, Елизабет		1.00	
Р. Батицький, Салем		1.00	
І. Рабкевич, Клівленд		1.00	
І. Дзівак, Филаделфія		1.00	
Ю. Деделюк, Бурбанк		1.00	
П. Коцюба, Вунсакет		1.00	
П. Турко, Филаделфія		1.00	
Д-р М. Терлецький, Шикаґо		1.00	
Разом . . .	$ 213.70	$ 86.70	$ 300.40
Раніше проголошено	$ 2,909.80	$ 2,119.55	$ 5,029.35
Разом все . . .	$ 3,123.50	$ 2,206.25	$ 5,329.75

Конґресова комісія ухвалила більйон долярів на збільшення платень федеральним працівникам

Вашингтон. — Комісія для Справ Пошти і Цивільних Працівників ухвалила законопроєкт, згідно з яким 1,500,000 федеральних працівників дістали б збільшення своїх платень майже на більйон долярів річно. Між цими працівниками є більш як 500,000 поштових працівників, і коло одного мільйона цивільних федеральних працівників. Поштовики мали б дістати збільшені платні пересічно на 15%, що збільшило б видатки державної скарбниці на 389,000,000 долярів річно. Цивільні урядовці мали б дістати збільшені платні пересічно на 11%, і це коштувало б департамент скарбу 580,000,000 на рік. Цей законопроєкт прийнятий поважною більшістю, і тому можна сподіватись, що його прийме Конґрес. Минулого року Конґрес був ухвалив законопроєкт про збільшення платень поштовикам і федеральним працівникам, але президент Айзенгавер не підписав його, бо Конґрес не подбав про фонди на те збільшення, і воно могло б було відбуватися тільки шляхом збільшення федерального заборгуваня.

ЗДА видали в 1957 році закордоном 27 більйонів долярів

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що американські доляри і надалі будуть відходити закордон, хоч в ЗДА є мала економічна затримка. ЗДА видають свої доляри закордон в таких цілях: імпорт товарів із чужих країн, видатки американських туристів у світі, видатки на утримування американського війська в чужих заприязнених державах, приватні інвестиції американців в закордонні підприємства та дарунки федерального уряду деяким державам. ЗДА видали в 1957 році закордоном 27,100,000,000 долярів, це значить на 1,400,000,000 долярів більше в порівнянні з 1956-им роком. Та збільшення у вивозі долярів було вирівнане тим збільшенням, яке було у припливі долярі із закордону до ЗДА. ЗДА дістали за продані закордонові товари в 1957 році 27,400,000,000 долярів, на 2,700,000,000 долярів більше як в 1956 році.

Ген. Норстед — за передачу німцям атомової зброї

Бонн. — Головний командант збройних сил НАТО ген. летунства Лоріс Норстед висловився рішуче за вивінуванням західньо - німецької армії атомовою і ракетною зброєю. Він пояснив це такими арґументами: західньо-німецька армія не може бути гірше вивінувана, як інші армії держав НАТО, бо це поставило б її на нижчий ступінь вартости і погано вплинуло б на моральний стан старшин і вояків; західньо-німецька армія є важливою частиною збройних сил НАТО і тому мусить мати модерну зброю; Західня Німеччина мусить мати таку найновішу зброю, яка давала б їй найбільші ґарантії для оборони себе проти аґресії. З тих самих причин ген. Норстед заявився рішуче проти так званого пляну Рапацького, який пропонує створити з Німеччини, Польщі й Чехословаччини „відатомізований пояс". Одночасно ген. Норстед признав, що атомова й ракетна зброя не відсуває в тінь наземного війська, яке повинно бути численне і сильне. Західньо-німецькі телевізійні стації передавали інтерв'ю, що його переведено з Лорісом спеціяльно для цієї цілі в головній кватирі НАТО під Парижем.

● В Англії велике збентеження викликала вістка, що плянтатори чаю на Цейльоні, відкіля англійці найбільше спроваджують чай, експортуватимуть його не в теперішньому вигляді, а в кришталиках. Найбільші англійські імпортові фірми сумніваються, чи консервативні в своїх звичаях англійці захочуть споживати кришталевий чай. Чай в Англії — це може більш „національний" напій, аніж в Китаї чи на Московщині.

● Королева Єлисавета була з своїм чоловіком, князем Единбурзьким, на обіді в американського амбасадора Джана Г. Вітні, Цей останній — мільйонер, який з власної кишені доплачує до утримання амбасади на високому репрезентаційному рівні.

Спорт

КРАЙОВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ

В суботу і неділю 22 і 23 лютого 1958 р. Карпатський Лещетарський Клюб в Ню Йорку влаштував з доручення СУАСТ — Схід на Вайт Фейс Мовнтейнс, Н. Й. Крайові лещетарські змагання у з'їздовому бігу, крутобігу та альпійській комбінації жінок та чоловіків.

До змагань зголосилося 8 жінок та 12 чоловіків з таких Спортових Товариств: КЛК Торонто — 4 змагунки і 3 змагуни, Сокіл Сиракюзи — 1 змагун, КЛК Ню Йорк — 4 змагунки і 8 змагунів.

ТЕХНІЧНІ ВИСЛІДИ ЗМАГАНЬ

З'їздовий біг жінок:

1. Восвідка Мотря, КЛК — Ню Йорк 56.2 сек.
2. Рожанковська Ірина, КЛК — Ню Йорк 58.2 сек.
3. і 4. Палій Ліда, КЛК — Торонто 59.0 сек.
Малиновська Марта, КЛК — Ню Йорк 59.0 сек.
5. Могильницька Таня, КЛК — Торонто.
6. Пунак Марійка, КЛК — Торонто.

Крутобіг (слялом) жінок.

1. Восвідка Мотря, КЛК — Ню Йорк 41.6 сек.
2. Палій Ліда, КЛК — Торонто 49.0 сек.
3. Малиновська Марта, КЛК — Ню Йорк 55.6 сек.
4. Пунак Марійка, КЛК — Торонто.
5 Могильницька Таня, КЛК — Торонто.
6. Назар Орися, КЛК — Ню Йорк.

Альпійська комбінація жінок.

1. Восвідка Мотря, КЛК — Ню Йорк 91 сек.
2. Палій Ліда, КЛК — Торонто 100 сек.
3. Малиновська Марта, КЛК — Ню Йорк 106 сек.
4. Могильницька Таня, КЛК — Торонто.
5. Пунак Марійка, КЛК — Торонто.
6. Назар Орися, КЛК — Ню Йорк.

З'їздовий біг чоловіків.

1. Гошоватюк Юрій, КЛК — Торонто 476 сек.
2. Купчинський Юрій, КЛК — Ню Йорк 49.3 сек.
3. Мазяр Степан, КЛК — Торонто 51.8 сек.
4. Ступницький Теодор, Сокіл — Сиракюзи.
5. Слупчинський Орест, КЛК — Ню Йорк.
6. Левицький Борис, КЛК — Ню Йорк.

Крутобіг чоловіків.

(подаємо окремо часи першого і другого з'їзду)

1. Ступницький Теодор, Сокіл — Сиракюзи 41.0 сек. 40.0 с.
2. Купчинський Юрій, КЛК — Ню Йорк 41.4 сек. 40.4 сек.
3. Мазяр Степан, КЛК — Торонто 45.0 сек. 41.3 сек.
4. Букосмський Степан, КЛК — Торонто.
5. Курилко Богдан, КЛК — Ню Йорк.
6. Гошоватюк Юрій, КЛК — Торпонто.

Альпійська комбінація чоловіків.

1. Купчинський Юрій, КЛК — Ню Йорк 80 сек.
2. Ступницький Теодор, Сокіл — Сиракюзи 83 сек.
3. Мазяр Степан, КЛК — Торонто 84 сек.
4. Гошоватюк Юрій, КЛК — Торонто.
5. Слупчинський Орест, КЛК — Ню Йорк.
6. Левицький Борис, КЛК — Ню Йорк.

В клюбовому точкуванні:

1) КЛК — Ню Йорк 20½ точки.
2) КЛК — Торонто 10½ точки.
3) Сокіл — Сиракюзи 5 точок.

Склад суддейської комісії:

Головний суддя п. Богдан Рак, провідник змагань п. Ярослав Рубель, секретар змагань п. Христя Восвідка, стартовий суддя п. Юрій Ференцевич.

З великою радістю треба витати стартування жінок в сьогорічних лещетарських змаганнях. Лещетарські змагання чоловіків відбувалися вже кілька літ і ніколи не можна було намовити жінок до змагань, аж цього року жінки доказали і числом змагунок як теж і вислідами, що не дуже то залишаються позаду чоловіків.

Друге відрадне явище цих змагань, це участь у змаганнях чоловіків, молодої ґенерації. Досі змагалися лещетарські ветерани, а цього року спробували зміряти свої сили і своє уміння з ними зовсім нові і молоді віком люди. Можна зовсім певно сказати, що проба ця вийшла зовсім удачно, є вправді ще різниця і в столі і в скорості, але ця різниця при дальшій праці над собою напевно за якийсь час цілковито затреться. Добра воля й охота у тих молодих людей побореіці перешкоди і можна сподіватись на наступний рік зовсім інших вислідів.

Богдан Рак.

Всечеснішим Отцям,
Дорогим Приятелям і Знайомим,
Товаришам Зброї, Організаціям
і Всім, що
Заупокійними Богослуженнями і Молитвами, прощальними словами і квітами
вшанували пам'ять і проводили в останню дорогу
НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ
Щиросердечну Подяку
складає
Родина СЕМКІВ

ПОДЯКА

Оцим складаємо нашу найщирішу подяку Всім, що віддали останню прислугу
НАШІЙ ДОРОГІЙ СЕСТРІ І ТЕТІ
бл. п. Марії Вірі МУРІЙ

Зокрема щиро дякуємо Всеч. о. Козорізові, пароховi з Бостону за відправлення Похоронних обрядів і за прощальні слова. Всеч. о. Томові, пароховi з Джемейка Плейн і його церковному хорові за відслуження Панахиди. Наша особлива подяка Всеч. о. Стасюкові, що, не жаліючи здоров'я, прибув з Боффало, щоб своїми молитвами і зворушливою проповіддю, навіки попрощати свою ученицю і сусідку. Сердечно дякуємо за відправлення Служб Божих і слова потіхи і розради в нашому горю.

Дякуємо місцевим пластунам, що зорганізовано прибували на всі відправи, за квіти, за прощальні слова пл. сен. Шегрина та за останній салют над могилою. Рівнож дякуємо за прощальні слова дир. школи п. Кисілеві, з яким Покійна довший час співпрацювала.

Загально дякуємо всім Приятелям, Знайомим і тим Громадянам, що своєю участю причинилися до звеличання Похоронів Покійної, за числені пожертви на Служби Божі, за квіти і за вислови співчуття в нашому горю.

Вкінці щира подяка похоронному заведенню п. Бойка, за взірцеве переведення Похорону.

СЕСТРИ І РОДИНА

Посмертні Згадки

ІЛЬКО СОРОКА, довголітній член УНСоюзу, Б-ва св. Василія, Відд. 339 у Филаделфії, Па., упокоївся в Бозі, дня 22 лютого 1958 р., проживши 76 років. В середу, 26-го лютого 1958 р., о год. 7-ій вечора, в пох. заведенні відправлено Парастас за упокій душі Покійного. Похорон відбувся в четвер, 27-го лютого з пох. заведення до Катедри при Френклін вул у Филаделфії, а після Служби Божої на укр. католицький цвинтар на Факс-Чейсі. Покійний народ. 1882 р. в селі Климець, пов. Стрий, Зах. Україна. До ЗДА прибув в 1912 р., а до УНСоюзу вступив 1913 р. і був кілька разів вибираний секретарем Б-ва. Був також членом Союзу Укр. Кат. „Провидіння, Б-во ім. Т. Шевченка. Покійний полишив у глибокім смутку дружину Марію, яка вже 19 років прикована тяжким паралічом до ліжка, синів Гриця, Стефана і Івана, доньки Геню і Ольгу та дальшу Родину. — В. Й. П!

С. Лупацій, секр.

СЕМЕН КІСЕЛИК, член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220 УНСоюзу в Шикаго, Ілл., помер з 19-20 лютого 1958 р., по короткій недузі. Покійний нар. 1886 р., в селі Щеплоти, пов. Яворів. До УНСоюзу вступив 1931 р. і був добрим членом і щирим працівником для всіх. Полишив у смутку дружину Анну, двоє внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 2-го лютого, з пох. заведення до церкви Рожд. Матері Божої, на цвинтар св. о. Миколая, при участі Родини. Членів Б-ва і багато Знайомих. — В. Й. П!

Гр. Гарасим, секр.

• РОЗШУКИ •

Пошукую Дмитра ПЕРЦОВИЧА, сина Петра, з Середнього Березова. Він пішов до армії в 1940 році. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
John PERCOVICZ
642 Sonneside, Elmhurst, Ill.

Хто має відомість про п. Юліяна МУРСЬКОГО, учителя і Богдана ХОМИЦЬКОГО, нар. 1923 р., студента медицини, обидвох із Зах. Українських Земель, просимо повідомити Редакцію „СВОБОДИ" для родини.

Пошукую: Йосиф ПАРТИКА, або його Родина і Волод. КОРОСТІЛЬ „Осика". Хто знав би про них, прошу писати на адресу:
Stephanie BORSZCZ
510 Fair St., Berea, Ohio, USA

П. ОСОВСЬКИЙ з мамою Єлизаветою, розшукує Родичів і Знайомих з України. Прошу відгукнутись на адресу:
Олександра КОТИК
3453 Holbrook Street
Hamtramck 12, Mich.

ТАРЗАН, ч. 4019. Жіночий дотик.

Імперія дивним способом була знищена, і ми є її останні залишки, — продовжувала Вала, — зведені тепер до рівня мавпоподібного племени і щодо мови і щодо інтелекту.

— Тільки жінки за допомогою сили волі не повернулися до первісного стану...

В очах Валі спалахнуло нове світло, коли вона дивилася на Тарзана. — Мій рятівнику, чи ви думаєте, що я дикунка? — промовила вона пошепки.